

Voor de ledencommissie Limburg was 2017 vooral een jaar van investeren in de relatie met de leden en de beheerders van Natuurmonumenten. De indeling van de gebieden voor de Ledencommissie is nog niet afgerond. Ook was de herindeling voor de ledencommissie aanleiding tot gesprekken met alle beheerders. In deze gesprekken zijn de plannen voor het komende jaar aan de orde geweest en de rol die de ledencommissie daarin kan spelen.

In totaal zijn 4 ledenbijeenkomsten georganiseerd in Limburg waarin een goede discussie heeft plaatsgevonden over de onderwerpen. De jaarvergadering van 2017 vond plaats in Herberg Restaurant 't Zwaantje te Mook. Tijdens deze vergadering werd er ook aandacht besteed aan de recente ontwikkelingen rondom het Jachtslot Mokerheide en natuurbegraven. Na afloop van de vergadering was er tevens een excursie naar het Jachtslot.

Excursie naar Jachtslot Mokerheide na afloop van de jaarvergadering

Samenstelling Ledencommissie Limburg

- Jos Weijs: voorzitter
- Jan Wolters: penningmeester
- Jo Heunen, Martien van Raaij, Antonie de Beaumont: lid
- Thomas van Gemert: kandidaat-lid

De ledencommissie, v.l.n.r.: Jo Heunen, Antonie de Beaumont, Martien van Raaij, Thomas van Gemert, Jan Wolters en Jos Weijs.

De leden worden benoemd voor een periode van 4 jaar met de mogelijkheid voor een verlenging van nog eenmaal 4 jaar. De ledencommissie Limburg bestaat uit 5 leden die allen lid zijn van de landelijke ledenraad. Deze ledenraad is het besluitvormende orgaan van de vereniging Natuurmonumenten. Naast leden kan de ledencommissie ook kandidaat-leden benoemen. Deze mensen draaien volledig mee in de ledencommissie en zijn de kandidaten voor de opvolging van de leden. Deze kandidaat-leden hebben geen stemrecht in de ledenraad. De ledencommissie is steeds op zoek naar nieuwe leden.

Excursie ledencommissie naar Brunsummerheide

Kwaliteitstoetsen

Natuurmonumenten streeft bij het beheer van veel gebieden naar herstel en onderhoud van de oorspronkelijke natuur mét de kenmerkende planten en dieren. Maar hoe weet je of een natuurgebied zich zo ook ontwikkelt? En of je de juiste maatregelen treft? Daarom houdt Natuurmonumenten in elk gebied dat zij beheert om de zes jaar een kwaliteitstoets. Wat houdt zo'n toets in?

Allereerst wordt gekeken naar het lange termijnplan voor dat natuurgebied, de 'natuurvisie'. Hierin staat beschreven wat de doelen voor de komende 15 jaar zijn en hoe we die doelen willen bereiken. De kwaliteitstoets is eigenlijk een tussentijdse stand van zaken die elke zes jaar plaatsvindt. Hoe staat het met ons ideaalbeeld? Wat is er de afgelopen zes jaar goed gegaan? Welke knelpunten zijn er, kunnen we daar iets aan veranderen? Wat moet nog beter om ons doel te bereiken?

Bij de kwaliteitstoets zijn er naast de boswachters ook allerlei deskundigen aanwezig. Vooraf lezen ze rapportages en onderzoeken over bijvoorbeeld de vogelstand, over de insecten, het plantenleven en de grondwaterstanden. Kortom, alles wat je nodig hebt om zorgvuldig beslissingen te nemen. Gezamenlijk praten ze over de huidige stand van zaken van het natuurgebied. En de groep gaat natuurlijk ook het natuurgebied in om met eigen ogen te kijken hoe de natuur ervoor staat.

Het verslag en de conclusies van de kwaliteitstoets zijn vervolgens de belangrijkste richtlijn voor het beheer voor de komende jaren. Welke maatregelen moeten we treffen om de oorspronkelijke natuur te behouden? Vaak samen met vrijwilligers werkt Natuurmonumenten daar de komende zes jaar aan. Bij de volgende kwaliteitstoets wordt deze er uiteraard weer bijgehaald!

Dit jaar zijn zo'n kwaliteitstoetsen met deelname van leden van de ledencommissie onder meer in de volgende gebieden uitgevoerd.

- Het Centraal Plateau, dit omvat een aantal gebieden in het Platsbeekdal zoals het Kelmonderbos in Beek, het Spaubekerbos en het Vrouwenbos.
- De Uffelse beek (in Midden-Limburg)

Door de bever aangevreten bomen langs de Uffelse Beek

Noord Limburg – Rijk van Nijmegen

De beide LC leden uit Noord Limburg, Jan Wolters en Martien van Raaij, hebben door het jaar heen diverse bijeenkomsten bijgewoond die door de beheereenheid opgezet zijn.

Voor Heumensoord ging dit over het meer structureren van de gebieden en routes voor de verschillende gebruikers. Het ligt immers tegen de bebouwde kom van de stad Nijmegen en het dorp Malden. De plek en ruimte waar jaarlijks het kamp voor de 4-Daagse wordt ingericht. Ook ging het over de honden uitlaatgebieden, de trimroute, de zandspeelplek, het zweefvliegveld, de nieuw aan te leggen snelfietsroute en het rustgebied voor o.a. reeën- en schapenbegrazing.

Voor het landgoed Mookerheide ging dit over de renovatie van het Jachtslot, het vestigen van een landwinkel, het bedrijfsmatig in gebruik nemen van de gerenoveerde kassen en moestuinen en de herinrichten van het Parkbos. Veel aandacht kregen de plannen en de vergunningen voor het toekomstige inrichten voor natuurbegraven.

Voor de St. Jansberg ging het over de antiverdroging maatregelen en het herstel van de beeklopen. Tenslotte voor het project Koningsven over de ontgrondingsplannen en de herinrichting tot natuurgebied.

Verder is er deelgenomen aan de bijeenkomsten voor het opleiden vrijwillig boswachters in verschillende vormen.

De klankbordgroep Noord is dit jaar definitief gestart en wordt Contactgroep Noord Limburg – Rijk van Nijmegen genoemd. Hiervoor was in juli de oprichtingsbijeenkomst. De Beheereenheid heeft zich hier gepresenteerd en de in en outs over hun gebieden vertelt. Verder is uitleg gegeven over een bijzonder insect, het vliegend hert. Met aansluitend een excursie door haar leefgebied.

Het vliegend hert

Midden-Limburg

Klankbord bijeenkomst Midden-Limburg op 9 februari in Swartbroek.

Aanwezig: 15 personen

Op donderdag 9 februari 2017 vond een klankbordgroep bijeenkomst plaats voor de leden van Natuurmonumenten in Noord- en Midden-Limburg. Deze bijeenkomst had als doel om onze leden te informeren over Natuurmonumenten en om onderwerpen te bespreken die op dit moment actueel zijn. De organisatie van deze bijeenkomst lag in handen van de ledencommissie Limburg. Er is gesproken over de volgende onderwerpen:

- Update van Natuurmonumenten op dit moment door de voorzitter van de ledencommissie.
- Over de waterproblematiek in het gebied, de afgelopen zomer is er veel regen gevallen in Noord- en Midden-Limburg. Het vele water heeft een grote invloed gehad op landbouw, maar ook op de natuur. Dit onderwerp werd ingeleid door Rob van Schijndel, manager beheerseenheid Kempen, Midden-Limburg.
- Er is een toelichting gegeven over de aanvraag van de Unesco-status voor Kempenbroek.

Zuid-Limburg

Klankbordbijeenkomst 20 april 2017 te Maastricht

Onderwerp: De hazelmuis, of het belang van een aangekleed landschap

Aanwezig: 19 personen.

Boswachter Anke Brouns hield een inleiding over de hazelmuis en de biotoop dat dit diertje nodig heeft. De hazelmuis komt alleen in het zuiden van het Geul –en Gulpdal in Nederland nog voor. Het is een slaapmuis en hij leeft hoofdzakelijk in struiken en bomen. Probleem is dat de kleine populaties die er nog leven geïsoleerd van elkaar zijn door grote open landbouwpercelen. Met de ruilverkavelingen zijn de akker -en weideranden en veel graften verdwenen. Die grote vlaktes kunnen ze niet oversteken. Verbindingen tussen natuurgebieden door hagen, ruigtes en open bosranden bieden wel schuilplekken en mogelijkheden om de populaties met elkaar te verbinden. Ook veel andere dieren verspreiden zich langs dit soort verbindingen en zoeken de dekking van het struikgewas. Bovendien ziet het landschap er aantrekkelijker uit. Niet onbelangrijk voor een streek met veel toerisme. Voor Natuurmonumenten en andere grote natuurbeschermingsorganisaties zoals de Landschappen en Staatsbosbeheer is het vrijwel onmogelijk om buiten de natuurgebieden (Natura 2000 en ecologische hoofdstructuur) te opereren. Daarvoor zijn initiatieven van burgers, omwonenden en belanghebbenden nodig. Gelukkig is er in de agrarische sector en bij bewoners van het buitengebied een toenemend bewustzijn dat het zo niet langer verder kan. Biologische en kleinschalige landbouw is in opkomst, maar het tij moet gekeerd worden. Na deze inleiding werd de groep gesplitst in 3 discussiegroepen die concreet gingen verkennen welke mogelijkheden zij zien. Dit ging om mogelijkheden tot het realiseren van een belevingsboomgaard aan de rand van het dorp; het restaureren van een oude watermolen met vistrap en het bermen beheer langs wegen vlak bij de Pietersberg. Dit laatste initiatief is in daden omgezet. In overleg met de meeste berm-eigenaren is tot een nieuw maaibeheer gekomen.

Klankbordbijeenkomst 14 november 2017 in Sittard

Onderwerp: ongewenst gedrag in Natuurgebieden.

Aanwezig: 30 personen

Na de opening gaf Paul Wijenberg –boswachter Communicatie & Beleven in Kempen en Midden Limburg- een introductie op het thema. Met enige regelmaat zijn er in gebieden gecombineerde acties waaraan dan ook politie en gemeentes meedoen om de ergste vormen van overlast de kop in te drukken. Vanavond gaat het niet over ronduit crimineel gedrag zoals stroperij, grootschalige dump en dergelijke. Maar er zijn nog zoveel andere overlast en schade gevende gedragingen die iedereen wel eens tegenkomt of er de resultaten van ziet. Uit een korte peiling onder beroepskrachten bleken loslopende honden de grootste ergernis en schade te veroorzaken, op de voet gevolgd door (zwerf)afval in de natuur. De 3e veel genoemde ergernis zijn gemotoriseerd verkeer & mountainbikers. Aan de hand van 3 fragmenten uit 'Boswachter gezocht' legde Paul de zaai de vraag voor wat ze vonden van het optreden van de (aspirant) boswachter en wat men zelf zou doen in zo'n situatie.

Vervolgens is d.m.v. brainstorm aan de aanwezigen gevraagd om vormen van ongewenst gedragingen die men tegenkomt te noemen. Uit deze lijst werden de zaken waar men zich het meeste aan stoort geturfd. Ook onder de aanwezigen vormden het (zwerf) afval, de loslopende honden en de mountainbikers de top 3. In groepen werden deze 3 besproken

1. Zwerfafval: Dit komt heel veel voor en vaak gebeurt onbewust. Conclusie: Zichtbare aanwezigheid in het gebied van NM mensen (beroeps of vrijwilligers) die mensen ook daadwerkelijk aanspreken, desnoods bekeuren. Start voorlichtingscampagnes om de bewustwording bij het grote publiek over dit probleem te versterken. Leg de schadelijkheid en onwenselijkheid duidelijk uit. Kan lang duren, maar kijk eens naar het succes van antirookcampagnes. We zien hiervoor kansen vanaf de jeugd in de basisschool. Meer duidelijkheid over waar en hoeveel afvalbakken er zijn. En deze op tijd legen.
2. Loslopende honden: Enkelen zeggen daar (meestal) wat van, vooral als zij in NM-kleding herkenbaar zijn. Anderen zeggen er incidenteel wat van en schatten dan ook in wat de reactie zal zijn. Belangrijk is om uit te leggen waarom het schadelijk en hinderlijk is en alternatieven bieden (losloopegebied). Er zijn –zeker vlak bij bewoonde gebieden– pieken rond de uitlaat tijden. Dit is 's ochtends en eind van de middag. Hoe dichterbij bewoond gebied hoe drukker. Optreden bij voorkeur in die stukken van het gebied waar je verwacht ook resultaat te kunnen boeken. Consequent zijn en acties blijven herhalen. Handhaving en optreden in herkenbare NM-kleding werkt effectiever dan in gewone kledij. Dat straalt autoriteit uit. Belangrijk is om duidelijk uit te leggen waarom aanlijnen moet. Liever bordjes met bijv. 'jonge dieren' of 'broedseizoen' dan een eeuwig verbodsbord. Herkenbaarheid geeft autoriteit en dat helpt. Vrijwilligers o.a. voor deze taken inzetten, die hebben de tijd om een gesprek aan te gaan. Wel goed opleiden.
3. Mountainbikers: Deze scheuren door de natuur, vaak buiten de paden, bij kruisingen met wandelpaden gevaarlijke situaties. Elektrische MTBers zijn nog erger. Door zonering kun je zorgen dat wandelaars en MTBers elkaar niet in de weg zitten; illegale paden afsluiten. Duidelijker aangeven waar een MTB-route loopt en wat wel en vooral ook niet mag. Regelmatige controleacties, ook met inzet van vrijwilligers. Op website en andere social media duidelijk aangeven waar wel en waar niet gereden mag worden en wat de regels zijn. Vergunningenstelsel? De verenigingen vragen om te helpen met het opvoeden van andere MTBers.

Algemene conclusies:

- Voorlichting op meerdere fronten tegelijk en duidelijk het waarom uitdragen van regels en geboden. Dat kunnen we allemaal doen
- Inzet van opgeleide herkenbare vrijwilligers die op de eerste plaats uitleg geven. Meer zichtbare aanwezigheid in het veld.
- Voorlichtingscampagnes op grote schaal kosten tijd en energie maar lijken effectief.